

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

БЕКИТИЛДИ
Кыргыз Республикасынын
билим берүү жана илим
министрлигинин
Буйругу № 863/1 _____
« 10 » май _____ 2022ж.

Каттоо номери 8
Код 200724

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ОРТО КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮСҮБӨЮНЧА
МАМЛЕКЕТТИК БИЛИМ БЕРҮҮ СТАНДАРТЫ**

**Адистиги: 130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу
жайларын куруу жана эксплуатациялоо»**

Квалификациясы: техник

Кочкор-Ата, 2022-ж.

1-глава. Жалпы жоболор

1. Ушул Кыргыз Республикасынын кесиптик орто билим берүүсүнүн 130502 "Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо" адистиги боюнча Мамлекеттик билим берүү стандарты (мындан ары - Мамлекеттик билим берүү стандарты) "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы башка ченемдик укуктук актыларына ылайык иштеп чыккан.

2. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөнкү түшүнүктөр пайданылат:

-негизги кесиптик билим берүү программасы –максаттарды, күтүлүүчү натыйжаларды, тиешелүү адистик боюнча билим берүү процесси ишке ашыруунун мазмунунун жана уюштурулушун регламентөөчү окуу-методикалык документтердин жыйындысы;

- сабактардын цикли- окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу сабактарынын жыйындысы;

-модуль- окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу сабактарынын бөлүгү;

- компетенция- окуучунун аныкталган бир чөйрөдө майнаптуу жана жемиштүү иштөөсү үчүн зарыл болгон билими жагынан даярдоого карата алдын ала коюлган социалдык талап (ченем);

- кредит - негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугунун шарттуу ченеми;

- окутуунун натыйжалары - негизги билим берүү программасы/модуль боюнча окутуунун натыйжасында ээ болгон компетенциялар.

кесиптик стандарт - кесиптик иштин конкретүү түрүнүн чегинде анын мазмунуна жана сапатына карата талаптарды белгилөөчү, кызматкер кайсы иштөө болсо да, кайсыл уюмда болсо да өзүнүн ордун татыктүү ээлеши үчүн кызматкерде болушу милдеттүү болгон квалификациянын сапаттык деңгээли баяндаган негиз түзүүчү документ.

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартын аткаруу менчигинин түрүнө жана ведомстволук таандыктыгына карабастан, кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү мекемелери үчүн милдеттүү болуп саналат.

2-глава. Колдонуу жааты

3. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты 130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууда милдеттүү болгон ченемдердин, эрежелердин жана талаптардын жыйынтысын билдирет жана Кыргыз Республикасында аймагында тиешелүү адистик боюнча лицензиясы жана аккредитациясы бар, менчигинин түрүнө жанаведомстволук таандыктыгына карабастан кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдарынын уюштуруу -методикалык документтерди иштеп чугуусу, кесиптик орто билим берүүсүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн сапатын баалоосу үчүн негиз болуп эсептелет.

4. 130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча Мамлекеттик билим берүү стандартынын негизги колдонуучулары болуп төмөнкүлөр саналат:

- ушул адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууга укуктуу билим берүүнүн уюмдарынын администрациясы жана педагогикалык курамы;
- ушул адистиктеги негизги билим берүү программасын өздөштүрүү программасы боюнча өздөнүн окуу ишин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;
 - кесиптик иштин тийиштүү чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;
- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын тапшырмасы боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;
- кесиптик орто билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;
- кесиптик орто билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышын контролдоону камсыз кылуучу, кесиптик орто билим берүү чөйрөсүндө аккредитациялоочу жана сапатын контролдоочу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;
- билим берүү программаларын жана уюмдарын аккредитациялоочу агенттиктер;

3-глава. Адистиктин жалпы мүнөздөмөсү.

130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүүсүнүн программасын өздөштүрүү формалары:

- күндүзгү;
- күндүзгү-сырттан (кечки);
- сырттан окуу.

6. Жалпы орто билим берүүнүн базасында күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүү адистиги боюнча негизги билим берүү программасын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү 1 жыл 10 айды кем эместі түзөт. Ушул кесиптик билим берүү программасын негизги жалпы билим берүүнүн базасында ишке ашыруу учурунда өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтү 1 (бир) жылга узартылат.

7. Кесиптик орто билим берүү программасына интеграцияланган жалпы орто билим берүүнүн программасын (10 жана 11-класстар) ишке ашырууда жалпы орто билими жөнүндө документ (аттестат) берилбейт, ал эми сабактар боюнча баалар документке (дипломго) коюлат.

8. Абитуриентте окууга тапшырууда төмөнкү документтердин бири болуусу тийиш:

- жалпы орто билими жөнүндө аттестат;
- негизги жалпы билими жөнүндө күбөлүк.

9. күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүү мөөнөтү кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан, күндүзгү окуу формасында өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө карата 6 айга узартылат.

Орто кесиптик билим берүүнүн программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму кайра аттестациялоонун (кайра зачет тапшыруунун) жыйынтыгы менен башка адистик боюнча жогорку кесиптик билим же орто кесиптик билим алууда студент өздөштүргөн (өткөн) өзүнчө дисциплиналар (модулдар) жана (же) өзүнчө практикалар боюнча окутуунун натыйжаларын толук же жарым-жартылай кайра кабыл алышы мүмкүн.

Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрү өзүнчө ченемдик укуктук акт менен бекитилет.

10. Күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын эмгек сыйымдуулугу 120 кем эмес кредитти түзөт. Бир окуу семестри эмгек сыйымдуулугу 30дан кем эмес кредитке барабар (окуу процесси эки семестрлик болуп уюштурулган учурда).

Бир кредит студенттин окуу ишинин 30 саатына барабар (анын ичине аудиториялык, өз алдынча иши жана аттестациянын бардык түрлөрү кирет).

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугу окуу жылы учун 45тен кем эмес кредитти түзөт.

11. Инсанды окутуу жана тарбиялоо жатында 130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттары.

130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын окутуу жаатындагы максаты болуп төмөнкүлөр болуп саналат: газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо боюнча жалпы жана кесиптик компетенцияларга ээ болгон, эмгек рыногунда атаандаштыкка чыдамдуу кесипкөй, квалификациялуу техникти даярдоо.

130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын инсанды тарбиялоо жаатындагы максаты болуп төмөнкүлөр болуп саналат:

максатка умтулгандык, уюшкандык, эмгекчилдик, жоопкердик, жарандуулук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук, жалпы маданиятын жогорулатуу ж.б.

12. 130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин чөйрөсү- мунай жана мунай продуктыларын ташуу, сактоо, бөлүштүрүү, объектилерди куруу, газ сактоочу жайлардын жабдууларын оңдоо боюнча иштерди уюштуруу жана өткөрүү.

13. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин объектилери болуп төмөнкүлөр саналат:

газ, мунай жана мунай продуктыларын, көмүртектүү транспорттук системаларды магистралдык жана талаа түтүктөрүн, насосдук, компрессордук станцияларды, газ сактоочу жайларды жана резервуарларды газ жана мунай үчүн машиналарды жана жабдууларды куруунун, эксплуатациялоонун жана ондоонун технологиялык процесстери;
- трубопроводдор, газтурбиналык установкалар, техникалык жана технологиялык документтер;
- баш ийген жумушчулардын кесиптик иш аракеттери, билимдери, көндүмдөрү жана жөндөмдөрү, кесиптик ишмердүүлүктөрү;
- алгачкы эмгек жамааты.

14. Бүтүрүүчү кесиптик иштин төмөнкү түрлөрүнө даярдалат:

- транспорт жабдууларын тейлөө жана эксплуатациялоо;
- мунай жага газ продуктыларын транспорттоо жана сактоо, газды бөлүштүрүү объектилерин куруу жана эксплуатациялоо;
- бөлүмдүн персоналынын өндүрүштүк ишин пландаштыруу жана уюштуруу;
- жумушчулардын бир же бир нече кесиптери , кызматчылардын кызматтары боюнча иштерди аткаруу;

15. Бүтүрүүчү даяр болууга тийиш кесиптик иштин милдеттеринин тизмеси:

транспорт жабдууларын тейлөө жана эксплуатациялоо:

- приборлордун көрсөткүчтөрү боюнча жабдуулардын жана системалардын абалын иштетүү жана баалоо;
- жабдуулардын иштөө абалын баалоо;
- жабдууларды оңдоо жана тейлөөнү жүзөгө ашыруу;
- жабдуулардын бузулууларын жана тетиктердин ремонттоо технологияларын аныктоо;

мунай жага газ продуктыларын транспорттоо жана сактоо, газды бөлүштүрүү объектилерин куруу жана эксплуатациялоо:

- газ жана мунай проводдорун жана газ, мунай сактоочу жайларды курууда курулуш иштерин аткаруу;
- газ жана мунай сактоочу жайларды техникалык тейлөөнү камсыз кылуу, алардын абалын көзөмөлдөө;
- газ продуктыларын ташуунун, сактоонун жана бөлүштүрүүнүн технологиялык процессин камсыз кылуу;
- техникалык жана технологиялык документтерди жүргүзүү;

бөлүмдүн персоналынын өндүрүштүк ишин пландаштыруу жана уюштуруу:

- өндүрүштүк участоктун ишин агымдагы жана перспективдүү пландаштырууну ишке ашырууга өндүрүштүк кубаттуулуктарды, өндүрүү технологияны өркүндөтүү боюнча чаралардын аткарылышын контролдоо;
- өндүрүштүк участоктордун негизги техникалык экономикалык көрсөткүчтөрүн эсептөөгө, иштин жана продукциянын талап кылынган сапатын камсыздоого кеткен чыгымдарды баалоо;
- өндүрүштүк участка иштин коопсуз жүргүзүлүшүн камсыз кылууга, коопсуздуктун жана эмгекти коргоонун эрежелеринин сакталышына көзөмөл жүргүзүү;
- стандарттуу эмес кырдаалдарда ишти пландаштырууда натыйжалуу чечимдерди тандоо;

жумушчулардын бир же бир нече кесиптери , кызматчылардын кызматтары боюнча иштерди аткаруу:

16. Бүтүрүүчүлөрдүн билимин улантуунун мүмкүнчүлүгү.

Кесиптик орто билим берүүнүн 130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча негизги кесиптик орто билим берүү программасын өздөштүргөн бүтүрүүчү даярдалды:

тездетилген мөөнөттө жогорку кесиптик орто билим берүүнүн негизги билим берүүнүн программаларын өздөштүрүүгө (630400 "Нефти жана газ иштери").

4-глава. Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруунун шарттарына карата жалпы талаптар.

17. Кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. Негизги кесиптик билим берүү программасы адистик боюнча тийиштүү Мамлекеттик билим берүү стандартынын, улуттук квалификациянын алкагынын, квалификациянын жана кесиптик стандарттардын (эгерде болсо) тармактык/сектордук алкактарынын негизинде иштелип чыгат.

Орто кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиянын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эске алуу менен билим берүү сапатынын кепилдигин камсыз кылуу боюнча төмөнкүлөр менен туюндурулган сунуштарга ылайык негизги кесиптик билим берүү программасын 5 жылда бир жолу кем эмес жаңылап турууга милдеттүү :

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегияларды иштеп чыгуу;
- билим берүү программаларына мониторинг жүргүзүү, мезгил-мезгили менен рецензиялоо;
- так макулдашылган критерийлердин негизинде студенттердин билимдеринин жана ыктарынын, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларынын деңгээлин баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгуу;
- окутуучулук курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылуу;
- бардык ишке ашырылуучу билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылуу, аларды натыйжалуу колдонууну, анын ичинде окуп жаткандарды сурамжылоо аркылуу контролдоо;
- өзүнүн ишин (стратегиясын) баалоо жана башка билим берүү уюмдар менен салыштыруу үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн-өзү туруктуу негизде текшерип туруу ;

- коомчулукка өзүнүн ишинин натыйжалары, пландары, иновациялары жөнүндө маалымдоодо.

18. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын учурдагы орто аралык жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоону камтышы керек.

Студенттерди учурдагы аттестациялоо кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан белгиленген (педагогикалык кеңеш бекиткен) баалоонун модулдук-рейтингдик системасынын негизинде окуу семестринин ичинде жүргүзүлөт.

Студенттерди орто аралык аттестациялоо ар бир семестрдин аягында жүргүзүлөт жана бардык сабактар боюнча семестрдеги учурдагы аттестациялоонун жыйынтыктары боюнча жыйынтык баалар (экзамендик баалар коюлат).

Негизги кесиптик билим берүү программасына ылайык келген этаптуу же түпкү талаптарга студенттердин жана бүтүрүүчүлөрдүн жеке жетишкендиктеринин шайкеш келишине карата студенттерди учурдагы, орто аралык аттестациялоо жана бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу аттестациялоо үчүн билимин, билгичтигин жана ээ болгон компетенцияларын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү типтүү тапшырмаларды, контролдук иштерди, модулдук тесттерди камтыган баалоого каражаттарын базалары түзүлөт. Баалоо каражаттарынын базалары кесиптик билим берүүнүн программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипте жүргүзүлөт.

19. Негизги кесиптик билим берүү программасын иштеп чыгууда кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрдүн жалпы компетенцияларын (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү компетенцияларын, өзүн-өзү уюштурууну жана системалык иш мүнөздөгү өз алдынча башкарууну) түзүү мүмкүнчүлүгү аныкталышы керек. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму милдеттүү:

- өзүнүн социалдык-маданий чөйрөсүн түзүүгө ;
- инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл болгон шарттарды түзүүгө;
- студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнү, студенттердин коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубтардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышуусун кошкондо, окуу процессинин социалдык – тарбиялык компоненттин өнүктүрүүгө түрткү берүүгө.

20. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун негизги кесиптик билим берүү программасы студенттин тандоосу боюнча сабактарды камтуусу керек. Студенттин тандоосу боюнча сабактарды түзүүнүн тартибин кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун педагогикалык кеңеши белгилейт.

21. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга;

- негизги кесиптик билим берүү программасын түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга;

- студенттер тандап алган сабактар алар үчүн милдеттүү болуп калаарын, ал эми жалпы эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө.

22. Студенттер таандоосу боюнча окуу сабактарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чегинде негизги кесиптик билим берүү программасында каралган конкреттүү сабактарды тандап алууга укуктуу.

23. Студенттер кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмун негизги кесиптик билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттөрдү аткарууга милдеттүү.

24. Студенттер негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүдө натыйжаларга жетишүү максатында студенттик өз алдынча башкаруунун өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубтардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

25. Студенттин окуу жүктөмүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкары (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Күндүзгү окуу формасындагы бир жумалык аудиториялык сабактардын көлөмү адистиктин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен Мамлекеттик билим берүү стандарты менен аныкталат жана ар бир окуу дисциплинасын үйрөөнүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 35 кем эмес пайызын түзөт.

Окуу дисциплинасы боюнча өз алдынча иштөөгө бөлүнүүчү сааттарга ошол окуу дисциплинасы (модуль) боюнча экзаменге даярданууга каралган убакыт киргизилет.

26. Күндүзгү, сырттан (кечки) окуу формасында аудиториялык сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан кем болбошу керек.

27. Сырттан окуу формасында окутуучу менен сабак окуу мүмкүндүгү студентке жылына 150 сааттан кем эмес көлөмдө камсыз кылынуусу керек.

28. Окуу жылындагы эс алуу убагындагы жалпы көлөмү 10 жуманы, анын ичинде кыш мезгилинде эки жумадан кем эмести түзүүсү керек.

5-глава.Негизги кесиптик билим берүү программасына карата талаптар

29. 130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча бүтүрүүчү негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттарына жана ушул мамлекеттин билим берүү стандарттынын 11 жана 16-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин милдеттерине ылайык төмөнкү компетенцияларга ээ болушу керек :

а) жалпы:

ЖК1-өз ишин уюштурууну, кесиптик милдеттерди аткаруу методун жана ыкмаларын тандоону, алардын натыйжалуулугун жана сапатын баалоону билүү;

ЖК2 - стандарты жана стандарттык эмес абалдарда чечим кабыл алуу, маселелерди чечүү, жоопкерчиликти жана демилге көтөрүү;

ЖК3- кесиптик милдеттерди натыйжалуу аткаруу, кесиптик жана инсандык өнүгүү үчүн зарыл болгон маалыматтарды издөө, чечмелөө жана пайдалануу;

ЖК4- кесиптик ишинде маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу;

ЖК5- командада иштөөнү, кесиптештер, жетекчилер жана кардарлар менен натыйжалуу баарлашууну билүү;

ЖК6 - команда мүчөлөрүнүн (кол алдындагы) иши жана аларды иш орунда окуу, тапшырмаларды аткаруунун жыйынтыгы үчүн жоопкерчилик алуу;

ЖК7- жеке инсандык жана кесиптик өнүгүүсүн башкаруу, кесиптик иште эмгек шарттарынын жана технологиялардын өзгөрүүсүнө адаптациялануу;

ЖК8 - чакан жамаат менен уюштуруу-башкаруу иштерине даяр болуу.

б) кесиптик иштин негизги түрлөрүнө ылайыктуу кесиптик:

транспорт жабдууларын тейлөө жана эксплуатациялоо:

КК1- приборлордун көрсөткүчтөрү боюнча жабдуулардын жана системалардын абалын иштетүү жана баалоо;

КК2- жабдуулардын иштөө абалын баалоо;

КК3- жабдууларды оңдоо жана тейлөөнү жүзөгө ашыруу;

КК4- жабдуулардын бузулууларын жана тетиктердин ремонттоо технологияларын аныктоо;

мунай жага газ продуктыларын транспорттоо жана сактоо, газды бөлүштүрүү объектилерин куруу жана эксплуатациялоо:

КК5-газ жана мунай проводдорун жана газ, мунай сактоочу жайларды курууда курулуш иштерин аткаруу;

КК6-газ жана мунай сактоочу жайларды техникалык тейлөөнү камсыз кылуу, алардын абалын көзөмөлдөө;

КК7-газ продуктыларын ташуунун, сактоонун жана бөлүштүрүүнүн технологиялык процессин камсыз кылуу;

КК8-техникалык жана технологиялык документтерди жүргүзүү;

бөлүмдүн персоналынын өндүрүштүк ишин пландаштыруу жана уюштуруу:

КК9- өндүрүштүк участкактун ишин агымдагы жана перспективдүү пландаштырууну ишке ашырууга өндүрүштүк кубаттуулуктарды, өндүрүү технологияны өркүндөтүү боюнча чаралардын аткарылышын контролдоо;

КК10- өндүрүштүк участкактордун негизги техникалык экономикалык көрсөткүчтөрүн эсептөөгө, иштин жана продукциянын талап кылынган сапатын камсыздоого кеткен чыгымдарды баалоо;

КК11- өндүрүштүк участкакто иштин коопсуз жүргүзүлүшүн камсыз кылууга, коопсуздуктун жана эмгекти коргоонун эрежелеринин сакталышына көзөмөл жүргүзүү;

КК12- стандарттуу эмес кырдаалдарда ишти пландаштырууда натыйжалуу чечимдерди тандоо;

30. Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик программасы төмөнкүдөй блоктор жана окуу циклдери кирет:

1-блок "Дисциплиналар (модулдар)":

1) жалпы гуманитардык цикл;

2) математикалык жана табият таануу цикли;

3) кесиптик цикл;

4) дене тарбия;

2-блок "Практика";

3-блок "Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация".

Орто кесиптик окуу жайы мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык негизги билим берүү программасын иштеп чыгат жана улуттук квалификациянын алкактарына ылайык окутуунун натыйжаларына жетүүгө жоопкерчилик тартат.

Дисциплиналардын (модулдардын) топтоонун жана алардын негизги билим берүү программасынын ар бир блогуна тиешелүү эмес сыйымдуулугун орто кесиптик окуу жайы улуттук квалификациянын алкактарында каралган окутуунун натыйжаларынын жыйындысы түрүндө аны өздөштүрүүнүн талаптарын эске алуу менен ушул блок үчүн белгиленген көлөмдө өз алдынча аныктайт.

Негизги кесиптик билим берүү программасы жалпы гуманитардык цикли билим берүү дисциплиналарын ишке ашыруунун камсыз кылуусу керек, алардын тизмеси жана эмгек сыйымдуулугу Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы

тарабынан аныкталат. Аталган дисциплиналардын мазмунун жана жана ишке ашыруу тартиби тиешелүү адистик боюнча орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты менен белгиленет.

Орто кесиптик билим берүү программасы ушул макетке тиркелген түзүмгө ылайык иштелип чыгат.

31. Сабактардын ар бир цикли базалык (милдеттүү) жана элективдүү бөлүккө ээ болушу керек. Элективдүү бөлүк базалык бөлүктүн сабактарынын мазмуну менен аныкталуучу студенттердин мүмкүндү бериши керек. Элективдүү бөлүк орто кесиптик окуу жайдын тарабынан ишке ашырылуучу кесиптик билим берүү программасынын өзгөчөлүктөрүнө жараша белгиленет.

Мамлекеттик аттестациянын көлөмүн эсепке албастан милдеттүү бөлүктүн көлөмү негизги билим берүү программасынын жалпы көлөмүнүн 50дөн ашпаган пайызын тийиш.

Орто кесиптик окуу жайы ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдарга (алардын арызы боюнча) алардын психофизикалык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн, жеке мүмкүнчүлүктөрүн эске алуучу жана зарыл болгон учурда аталган адамдардын өнүгүүсүнүн бузулушун оңдоону жана социалдык адаптациялоонунегизги билим берүү программалары боюнча окуу мүмкүндүгүн тийиш.

32. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу окутуучу сабактын профилине ылайык келген базалык билими бар жана системалык түрдө илимий жана (же) илимий-методикалык иш менен алектенген педагогикалык кадрлар менен камсыздалышы керек.

Кесиптик циклдин окутуучулары даярдоонун тийиштүү адистиги/багыты боюнча жогорку кесиптик билимге (авиациялык адистиктерден тышкары) ээ болуулары керек.

33. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууда негизги кесиптик билим берүү программасынын сабактарынын толук тизмеси боюнча түзүлүүчү маалыматтар базасын жана китепкананын фондун ар бир студенттин колдонуусу камсыз кылынуусу керек. Кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык сабактарды (түзүлүүчү компетенцияларды эсепке алуу менен аныкталат) камтууга тийиш.

Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабиятыжана/же электрондук адабият менен студенттердин камсыз болуусу бир студентке 0,5 экземплярдагы ченемге ылайык келиши керек. Окуу маалыматтынын булактары заманбап талаптарга жооп берүүсү

керек. Билим берүү процессине мыйзам чыгаруу актылары, ченемдик документтер, кесиптик багыт мезгилдүү басылмалардын материалдары пайдаланышы керек.

Кесиптик циклдын окутуучуларынын сапаттык курамын баалоодо стаж 10 жылдан ашкан өндүрүшчүлөр эсепке алынат.

34. Бул кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун кесиптик орто билим берүүнү ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу планында каралган лабораториялык, дисциплинардык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, студенттерди практикалык даярдоонун бардык түрүн жүргүзүүнү камсыз кылган колдонуудагы санитардык жана өрткө каршы эрежелер менен ченемдерге ылайык келген материалдык-техникалык базасы болушусу керек. (адистиктердин негизги кесиптик билим берүү программасы үчүн маанилүү блгон материалдык –техникалык камсыздоо көрсөтүлөт, мисалы: полигондор, технология лабораториялар, студиялар ж.б. у.с., ошондой эле окутуунун техникалык каражаттары менен жабдууга коюлуучу ченемдик талаптар – студент /компьютер, студент/жабдык катышын сактоо ж.б)

130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо» адистиги боюнча окуу кабинеттери, лабораториялар жана башкалар.

Кабинеттер:

Социалдык-экономикалык дисциплиналар:

кыргыз тили жана адабияты, орус тили жана кеп маданияты, математика жана информатика, чет тили, химия, физика

Жалпы кесиптик дисциплиналар:

инженердик графика, экономика жана башкаруу, геология, коопсуздук жана эмгекти корго;

атайын дисциплиналар:

мунай жана газ кендерин иштетүү, газ проводдору үчүн жабдуулар, интерактивдүү доскалар жана проекторлор менен компьютердик жана интернет класстары.

Лабораториялар:

1. Электротехника жана электроника
2. Материал таануу
3. Метрология, стандартташтыруу жана сертификаттоо
4. Атайын дисциплиналар
5. Геология
6. Информатика жана маалыматтык-коммуникациялык технологиялар (1:12)

Приборлор, шаймандар, идиштер, инвентарлар, реагенттер (ар бири 1 бирдик):

1. РН метр.
2. Аналитикалык баланс.
3. Техникалык таразалар.
4. Кургатуу үчүн шкаф.
5. Муфель меши.
6. Насос
7. Электр плиталары.
8. Цилиндрлер (50, 100, 250, 500, 1000 мл үчүн)
9. Капкагы бар алюминий чөйчөк.
10. Вих.
11. Кыстармасы бар эксикатор.
12. Бүтүргөн пробирка.
13. Тамчылаткыч.
14. Кум сааты
15. Колба.
16. Конус түрүндөгү колба.
17. Миномет.
18. Химиялык пробиркалар.
19. Биологиялык пробиркалар.
20. Фарфор чынылар.
21. Спирттик колба.
22. Жалпак түбү бар колба.

Спорт комплекси:

Спорт залы

Кенири профилдеги ачык стадион

Ок атуучу жай.

Залдар:

Китепкана

Интернетке байланышкан окуу залы

Жыйындар залы

Мед.пункт.

35. Бүтүрүү квалификациялык иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө коюлуучу талаптар Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетианыктай турган орто кесиптик билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоонун тартибин эске алуу менен орто кесиптик билим берүүчү окуу жай тарабынан аныкталат.

1-тиркеме

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын структурасы

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасынын түзүмү		Негизги билим берүү программасынын көлөмү жана анын окуу циклдерндеги кредиттери
		1 жыл 10 ай
Блок 1	I. Жалпы гуманитардык цикл II. Математикалык жана табият таануу цикли III. Кесиптик цикл	70-100(*)
	Дене тарбия (белгиленген семестрлерде жумасына 2 саат)	3-5 семестры
Блок 2	Практика	15-40(**)
Блок 3	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	5-10
Орто кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасынын көлөмү		120

Тиркеме 2

Орто кесиптик билим берүүнүн окуу планы.

Адистиги: 130502 «Газмунай түтүктөрүн жана газмунай сактоочу жайларын куруу жана эксплуатациялоо»

Квалификациясы: техник

Нормативдик окуу мөөнөтү: 1 жыл 10 ай

Код №	Дисциплинанын аталышы	Эмгек сыйымдуулугу					
		саат	жалпы	2 курс		3 курс	
		кредиттерде	Бардыгы	3 сем	4 сем	5 сем	6 сем
				16-18 жума	16-18 жума	12-18 жума	12-18 жума
1	2	3	4	5	6	7	8
Базалык (милдеттүү) бөлүгү		15	450				
1.1	Кыргыз тил жана адабияты	3	90	X			
1.2	Орус тили	2	60	X			
1.3	Чет тил	2	60	X			
1.4	Кыргызстан Тарых	4	120	X			
1.5	Манас-танануу	2	60		X		
1.6	География Кыргызстана	2	60		X		
Элективдик бөлүгү		3	90				
1.7		3	90		X		
Бардыгы 1		18	540	0	0	0	0
Негизги (милдеттүү) бөлүгү		4	120				
2.1	Профессионалдык математика	2	60	X			
2.2	Информатика	2	60		X		
Тандоо бөлүгү		2	60				
2.3		2	60		X		
Жалпысынан 2		6	180	0	0		
Негизги (милдеттүү) бөлүгү		60	1800				
3.1	Экология	3	90	X			
3.2	Физика	2	60	X			
3.3	Уюштуруу жана өндүрүштү башкаруу	2	60		X		
3.4	Жашоо коопсуздугу жана эмгекти коргоо	4	120		X		
3.5	Өндүрүш экономикасы	2	60			X	
3.6	Гидромеханика	2	60				X
3.7	Техникалык механика	2	60			X	

3.8	Сызма геометрия. Инженердик графика	3	90	X			
3.9	Электротехника жана электроника	3	90				
3.10	Техникалык термодинамика жана жылууулук техникасы	4	120	X			
3.11	Гидравлика	3	90			X	
3.12	Нефть жана газ бизнесинин негиздери	3	90				X
3.13	Өндүрүштүк процесстерди автоматташтыруу	4	120			X	
3.14	Метрология, стандартташтыруу жана сертификация	2	60			X	
3.15	Материал таануу. Структуралык материалдардын технологиясы	2	60		X		
3.16	Сапатты көзөмөлдөө жана курулушта сыноо	2	60			X	
3.17	Процесстер жана түзүлүштөр	3	90				X
3.18	Металлдардын жана трубопроводдун курулуш материалдарынын технологиясы	5	150			X	
3.19	Инженердик геодезия	3	90				X
3.20	Газ проводдору үчүн машиналар жана жабдуулар	3	60			X	
3.21	Геология	3	90				X
	бааары3.1	60	1800	0	0	0	0
	3.2 тандоо бөлүгү	15	450				
	БЛОК 1 үчүн жалпы	99	2970	0	0	0	0
	Дене тарбия						
	* Дене тарбия						
	ПРАКТИКА	15	450				
1	Окуу практикасы	3	90		X		
2	Өндүрүштүк практика	5	150			X	
3	Мамлекеттик практика	7	210				X
	БЛОК2 үчүн жалпы	15	450	0	0	0	0
	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	6	180				
1	Гуманитардык-экономикалык дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	2	60		X		
2	Кесиптик дисциплиналар аралык жыйынтыктоочу мамлекеттик сынак	4	120				X
	Баардыгы БЛОК 3	6	180	0	0	0	0
	Орто кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасынын көлөмү	120	3600	30	30	30	30
	Экзамендердин саны			9	8	8	8
	Курстук иштердин саны		2			1	1

Ушул стандарт 130502 «Газ жана мунай түтүктөрүн жана газ жана мунай сактоочу жайларды куруу жана эксплуатациялоо» адистиги үчүн Б.Осмонов атындагы Жалал-Абад Мамлекеттик университетинин базалык билим берүү мекемеси – Кочкор-Ата колледжинин алдындагы ОКББнүн Мамлекеттик билим берүү стандарттарын иштеп чыгуу боюнча окуу-усулдук кеңеши тарабынан иштелип чыккан.

ОУКтун төрайымы, Б.Осмонов атындагы ЖАМУнун Кочкор-Ата колледжинин директору, т.и.к.

Назарбаева Б.С.

ОУКтун төрайымынын орун басары, Б.Осмонов атындагы ЖАМУнун Кочкор-Ата колледжинин окуу иштери боюнча директордун орун басары

Сатымкулова Ф.А.

Жооптуу катчы, Б.Осмонов атындагы ЖАМУнун Кочкор-Ата колледжинин “Атайын жана техникалык дисциплиналар” бөлүмүнүн башчысы

Пазылова З.П.

ОУКтун мүчөлөрү:

1. Циклдик комиссиянын төрайымы, ЖАМУнун Кочкор-Ата колледжинин өндүрүштүк иштер боюнча директордун орун басары
2. “КНГ” ААКнун ККБнүн башчысы

Кадыралиева В.А

Тажигаев А.А.